

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 2.6.2010
COM(2010) 284 окончателен

ЗЕЛЕНА КНИГА

**Корпоративното управление във финансовите институции и политиката за
възнагражденията**

{COM(2010) 285 окончателен}
{COM(2010) 286 окончателен}
{SEC(2010) 669}

ЗЕЛЕНА КНИГА

Корпоративното управление във финансовите институции и политиката за възнагражденията *arémunération*

(Текст от значение за ЕИП)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Мащабът на финансовата криза, започнала с изпадането в несъстоятелност на банката Lehman Brothers през есента на 2008 г. в резултат на неподходяща секюритизация на високорисковите ипотечни заеми в САЩ постави пред държавните органи в целия свят въпроса относно действителната устойчивост на финансовите институции и за адекватността на техните системи за регулиране и надзор, изправени пред финансовите иновации в условията на един глобализиран свят. Крупното вливане на държавни средства в Съединените щати и в Европа — до 25 % от БВП, беше съпътствано от твърда политическа воля за извличане на поуки от финансовата криза и всички нейни проявления с цел да се предотврати възможността за повторение на подобна ситуация в бъдеще.

В своето съобщение от 4 март 2009 г.¹, което представлява истинска програма за реформа на регулаторната и надзорната рамка на финансовите пазари, основана на заключенията от доклада на „групата дьо Ларозиер“², Европейската комисия обяви, че i) в контекста на финансовата криза ще проучи правилата и практиката на финансовите институции, по-специално на банките, в сферата на корпоративното управление, и ii) в зависимост от случая ще формулира препоръки и дори ще предложи регулаторни мерки за справяне с евентуалните слабости на системата за корпоративно управление в този ключов сектор на икономиката. Засилването на корпоративното управление е централен елемент от започнатата от Комисията програма за реформиране на финансовите пазари и за предотвратяване на кризите. Устойчивото развитие не е възможно без осъзнаване и благоразумно управление на рисковете във всяко предприятие.

Както се подчертава в доклада на „групата дьо Ларозиер“, трябва да се признае, че управителните съвети и надзорните органи често не разбират нито естеството, нито размера на рисковете, с които се сблъскват. Акционерите невинаги са изпълнявали правилно ролята си на собственици на предприятията. Въпреки че корпоративното управление не е непосредствено отговорно за кризата, липсата на механизми за ефективен контрол е допринесла до голяма степен за прекомерното поемане на рискове от страна на финансовите институции. Този цялостен извод става още по-обезпокоителен поради това, че през последните години на корпоративното управление се придава все по-голямо значение като средство за регулиране на корпоративната

¹ COM (2009) 114.

² Доклад на групата на високо равнище по финансовия надзор в Европейския съюз, публикуван на 25 февруари 2009 г. Групата е председателствана от г-н Жак дьо Ларозиер.

дейност. Следователно действащият режим на корпоративно управление на финансовите институции или не е бил целесъобразен, или не е бил правилно прилаган.

Корпоративното управление в сектора на финансовите услуги трябва да държи сметка както за интересите на другите заинтересовани страни (вложители, спестители, притежатели на животозастрахователни полици и т. н.), така и за стабилността на финансовата система предвид системния характер на много от участниците. Същевременно е важно да се избягват всякакви морални рискове, като за целта частните субекти не трябва да се освобождават от персонална отговорност. Също така е необходимо управителният съвет, под контрола на акционерите, да има водеща роля и по-специално да определя стратегията, рисковия профил и склонността към поемане на риск в ръководената от него финансова институция.

Предвидените в настоящата Зелена книга варианти за действие могат да съпътстват и допълват предприетите или предвижданите законодателни разпоредби за укрепване на финансовата система, по-специално в контекста на реформата на европейската система за надзор³, на Директивата относно капиталовите изисквания⁴, на Директивата „Платежоспособност II“⁵ за застрахователните дружества, на реформата в режима на управление на предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК) и на регулирането във връзка с лицата, управляващи фондове за алтернативни инвестиции (ФАИ).

Изискванията относно корпоративното управление трябва да отчитат също вида на институцията (банка, специализирана в банкирането на дребно, или инвестиционна банка) и естествено размера ѝ. Принципите на доброто корпоративно управление, които се предлагат за обществено обсъждане чрез настоящата Зелена книга, са предназначени най-вече за големите институции. За да се прилагат ефективно за малките институции, те би трябвало да бъдат адаптирани.

Зелената книга трябва да бъде четена заедно с работния документ на службите на Комисията (SEC(2010) 669) *„Корпоративното управление във финансовите институции: поуки от настоящата финансова криза, възможен напредък“*. В него се прави преглед на текущото състояние.

Също така е важно да се подчертае, че след срещата си във Вашингтон на 15 ноември 2008 г. страните от G-20 решиха, наред с друго, да положат усилия за укрепване на управлението на риска и за промяна на практиките за определяне на възнагражденията във финансовите институции.⁶

³ Вж. предложенията на Комисията за създаване на три европейски надзорни органа и на Европейски комитет за системен риск.

⁴ Директива 2006/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 г. относно предприемането и осъществяването на дейност от кредитните институции (преработена) (ОВ L 177, 30.6.2006 г.) и Директива 2006/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 г. относно капиталовата адекватност на инвестиционните посредници и кредитните институции (преработена) (ОВ L 177, 30.6.2006 г.)

⁵ Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II) (преработка) (ОВ L 335, 17.12.2009 г.)

⁶ На срещата на върха в Питсбърг на 24 и 25 септември 2009 г. беше потвърдено, че практиките за определяне на възнагражденията се нуждаят от реформа в подкрепа на финансовата стабилност.

И накрая, Комисията би желала още сега да обяви, че ще направи по-задълбочен анализ на корпоративното управление като цяло на дружествата, чиито ценни книжа са допуснати до търгуване на регулиран пазар, и по-специално във връзка с мястото и ролята на акционерите, с разпределянето на задачите между акционери и управителни съвети по отношение на контрола на управленските екипи, във връзка със състава на управителните съвети, както и във връзка със социалната отговорност на предприятията.

2. ПОНЯТИЕТО „КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ“ И ФИНАНСОВИТЕ ИНСТИТУЦИИ

Съгласно традиционното определение корпоративното управление се отнася до отношенията между ръководството на дадено предприятие, неговия управителен съвет, неговите акционери и други заинтересовани страни като служителите и техните представители. Корпоративното управление също така указва структурата, посредством която са определени целите на дадено предприятие, както и средствата за постигането им и за осигуряване на надзор върху постигнатите резултати⁷.

Поради самото естество на нейната дейност и поради съществуващата взаимозависимост в рамките на финансовата система, изпадането в несъстоятелност на дадена финансова институция, и по-специално на дадена банка, може посредством ефекта на доминото да предизвика изпадане в несъстоятелност на други финансови институции. Това може да доведе до незабавно свиване на кредитирането и навлизане в икономическа криза поради липса на финансиране, както стана видно от скорошната финансова криза. Рискът за самата финансова система накара правителствата да подпомогнат финансовия сектор с държавни средства. В резултат на това данъкоплатецът става заинтересована страна по отношение на функционирането на финансовите институции с цел финансова стабилност и икономически растеж в дългосрочен план.

Освен това интересите на кредиторите на финансовите институции (вложители, притежатели на застрахователни полици или бенефициери по пенсионни схеми и, в определена степен, служителите) са потенциално противоположни на интересите на техните акционери. Последните печелят от поскъпването на акциите и от максимизирането на печалбите в краткосрочен план и потенциално не са много заинтересовани да поддържат нивото на риска твърде ниско. Що се отнася до вложителите и останалите кредитори, техните интереси са фокусирани единствено върху способността на финансовата институция да изплаща на падежа техните депозити и други вземания и поради това — върху дългосрочната жизнеспособност на финансовата институция. Следователно от вложителите може да се очаква да предпочетат поддържането на много ниско ниво на риска⁸.

Именно поради тези особености, свързани с естеството на тяхната дейност, повечето финансови институции са обект на строго регулиране и надзор. Поради същите

⁷ Вж. например „Principes de gouvernement d'entreprise de l'OCDE“, 2004 г., стр. 11. В настоящата Зелена книга вниманието е съсредоточено върху корпоративното управление в тесния смисъл на термина. Не са разгледани някои важни аспекти на дебата за управлението, по-специално въпросите относно разделянето на функциите във финансовите предприятия, вътрешния контрол, независимостта на счетоводната отчетност.

⁸ Вж. Peter O. Mülbart, Corporate Governance of Banks, *European Business Organisation Law Review*, 12 август 2008 г., стр. 427.

причини вътрешното управление на финансовите институции не може да бъде сведено единствено до проблемите, произтичащи от конфликта на интереси между акционерите и ръководството. Следователно правилата за корпоративно управление на финансовите институции трябва да бъдат адаптирани, за да бъде отчетено специфичното естество на тези предприятия. По-специално надзорните органи, чиято задача за поддържане на финансовата стабилност съвпада с интересите на вложителите и на останалите кредитори за упражняване на контрол върху поемането на рискове от страна на финансовия сектор, имат важна роля при въвеждането на добри практики за управление във финансовите институции.

В различни законодателни инструменти и препоръки на международно и европейско ниво, приложими по отношение на финансовите институции, и по-специално по отношение на банките, тези особености на финансовите институции, както и ролята на надзорните органи, вече се вземат предвид⁹.

Независимо от това, съществуващите правила и препоръки са продиктувани преди всичко от съображения за надзор и се фокусират върху наличието на подходящи структури за вътрешен контрол, управление на риска, одит и спазване на изискванията във финансовите институции. Те не успяха да предотвратят прекомерното поемане на риск от страна на последните, както стана видно от скорошната финансова криза.

3. СЛАБОСТИ И НЕДОСТАТЪЦИ НА КОРПОРАТИВНОТО УПРАВЛЕНИЕ ВЪВ ФИНАНСОВИТЕ ИНСТИТУЦИИ

Комисията счита, че една ефективна система за корпоративно управление посредством механизми за контрол и балансиране на правомощията би трябвало да осигурява по-висока степен на поемане на отговорност от страна на основните заинтересовани страни във финансовите институции (управителни съвети, акционери, ръководство и т. н.). За съжаление Комисията констатира, че вместо това финансовата криза и нейните тежки икономически и социални последици са станали причина за появата на сериозен дефицит на доверие във финансовите институции, по-специално по отношение на посочените по-долу области и участници.

3.1. Въпросът за конфликта на интереси

Въпросите, свързани с понятието „конфликт на интереси“ и с управлението на тези конфликти, не са нови. На практика проблемът съществува във всяка организация или предприятие. Но поради съществуването на системен риск, големия обем на

⁹ Базелски комитет за банков надзор, „Renforcement de la gouvernance d'entreprise pour les organisations bancaires“, септември 1999 г. Преработен през февруари 2006 г.; ОИСП, „Насоки за управление на застрахователи“, 2005 г.; ОИСП, „Lignes directrices révisées sur la gouvernance des fonds de pension“, юли 2002 г.; Директива 2004/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно пазарите на финансови инструменти, за изменение на Директиви 85/611/ЕИО и 93/6/ЕИО на Съвета и Директива 2000/12/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 93/22/ЕИО на Съвета (ОВ L 145, 30.4.2004 г.); Директива „Платежоспособност II“; Директива относно капиталовите изисквания; Комитет на европейските банкови надзорници, Guidelines on the Application of the Supervisory Review Process under Pillar 2 (CP03 revised), 25 януари 2006 г., <http://www.c-eps.org/getdoc/00ec6db3-bb41-467c-acb9-8e271f617675/GL03.aspx>; CEBS High Level Principles for Risk Management, 16 февруари 2010 г., <http://www.c-eps.org/Publications/Standards-Guidelines/CEBS-High-Level-Principles-for-Risk-Management.aspx>

транзакциите, разнообразието на предоставяните финансови услуги и сложната структура на големите финансови групи проблемът стои с особена острота, когато става въпрос за финансовите институции. Рискът от конфликт на интереси може да настъпи в различни ситуации (упражняване на несъвместими функции или дейности, като например инвестиционни консултации и управление на инвестиционни фондове или управление за собствена сметка, несъвместимост при упражняването на правомощия по отношение на определени клиенти/финансови институции). Подобни проблеми могат да възникнат между финансовата институция и нейните акционери/инвеститори, по-специално при наличие на кръстосани участия или на търговски взаимоотношения между институционалния инвеститор (например посредством дружеството майка) и финансовата институция, в която инвестира.

На общностно ниво Директивата относно пазарите на финансови инструменти (ДПФИ)¹⁰ представлява определен напредък по отношение на прозрачността, тъй като съдържа специален раздел, посветен на някои аспекти на тази проблематика. Независимо от това, при наличието на разнопосочна информация, подавана, от една страна, към инвеститорите и акционерите, и от друга страна, към самата финансова институция (несъответствията се засилват поради все по-сложните и разнообразни услуги, предоставяни от страна на финансовите институции), може да се зададе въпросът за ефективността на пазарните механизми при идентификацията на и надзора върху различните ситуации на конфликт на интереси, засягащи финансовите институции. Необходимо е също така, по подобие на констатациите в съвместния доклад на комитетите CEBS, CEIOPS и CESR за вътрешното управление¹¹, да се отбележи липсата на съгласуваност по отношение на съдържанието и елементите на правилата във връзка с конфликтите на интереси, прилагани в различните финансови институции, в зависимост от това дали трябва да прилагат разпоредбите на ДПФИ, на Директивата относно капиталовите изисквания, на Директивата за ПКИПЦК¹² или на Директивата „Платежоспособност II“.

3.2. Проблемът за ефективното прилагане на принципите за корпоративно управление от страна на финансовите институции

По общо мнение¹³ съществуващите принципи за корпоративно управление — независимо дали става въпрос за принципите на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), за препоръките на Базелския комитет в областта на банковото дело или за законодателството на Общността¹⁴ — обхващат до известна степен проблемите, изведени на преден план от финансовата криза. При все това финансовата криза доказва липсата на реална ефективност на принципите за

¹⁰ Директива 2004/39/ЕО относно пазарите на финансови инструменти (ОВ L 145, 30.4.2004 г.)

¹¹ „Cross-sectoral stock-take and analysis of internal governance requirements“ на CESR (Комитет на европейските регулаторни органи за ценни книжа), CEBS (Комитет на европейските банкови надзорници), CEIOPS (Комитет на европейските надзорници по застраховане и доброволно осигуряване), октомври 2009 г.

¹² Директива 2009/65/ЕО

¹³ Вж. публичното допитване на ОИСР „Corporate governance and the financial crisis“ от 18 март 2009 г., и по-специално точка „Implementation gap“.

¹⁴ Директива 2006/46/ЕО задължава финансовите институции, чиито ценни книжа са допуснати до търгуване на регулиран пазар, да изготвят кодекс за корпоративно управление, който трябва да спазват, както и да посочват частите от този кодекс, от които се отклоняват, и основанията за това отклонение.

корпоративно управление в сектора на финансовите услуги, и по-специално в банковия сектор. В опит да се даде обяснение на тази ситуация се изтъкват няколко причини:

- - съществуващите принципи имат твърде широк обхват и не са достатъчно точни. В резултат на това остава твърде широко поле за свободна интерпретация от страна на финансовите институции. От друга страна се оказва, че практическото прилагане на тези принципи е било трудно осъществимо, като в повечето случаи това е ставало напълно формално (от типа „поставете отметка на някоя от възможностите“), без реална качествена оценка;
- - липсата на ясно разпределение на ролите и отговорностите по отношение на тяхното осъществяване както в рамките на финансовата институция, така и във взаимоотношенията с надзорния орган;
- - правното естество на принципите за корпоративно управление: обикновени препоръки от страна на международни организации или разпоредби на кодекс за корпоративно управление, без елемент на задължителност за спазването им, липса на заинтересованост по отношение на проблемите на корпоративното управление от страна на надзорните органи, слаб контрол в тази област, липса на ефективни санкции, като всички тези елементи са довели до липсата на ефективно прилагане на принципите за корпоративно управление от страна на финансовите институции.

3.3. Управителните съвети¹⁵

Финансовата криза ясно показва, че управителните съвети на финансовите институции не са изиграли своята ключова роля на форум или основно средоточие на правомощия. В резултат на това те не са могли да упражняват ефективен контрол върху управлението и да правят обективен анализ на мерките или стратегическите насоки, които е трябвало да одобряват.

Комисията счита, че неспособността им да предвидят, да разберат и в крайна сметка да поставят под контрол рисковете, на които са били изложени поверените им финансови институции, е главната причина за финансовата криза. Няколко са причините или факторите, довели до това:

- - членовете на управителните съвети, по-специално директорите, които нямат изпълнителни функции, нито са полагали необходимите усилия, нито са отделяли нужното време за изпълнение на задълженията си. Освен това няколко проучвания ясно показаха, че при наличието на генерален директор, който поема всички задължения и често има авторитарен стил на ръководство, директорите без изпълнителни функции не са били в състояние да оспорват или поне да поставят под съмнение предлаганите насоки или заключения поради липса на технически познания и/или увереност.
- - липса на достатъчно многообразие по отношение на социалните и личностните характеристики на членовете на управителните съвети. Както и някои национални

¹⁵ В настоящата Зелена книга терминът „управителен съвет“ се отнася основно до надзорната функция на ръководителите на дадено дружество, която при двустепенна структура се изпълнява най-общо от надзорния съвет. В настоящата Зелена книга не се разглеждат функциите, предоставени на различните органи на дружествата в рамките на националните правни системи.

органи, Комисията констатира липса на многообразие и равнопоставеност по отношение на участието на мъжете и жените, на социалния и културния произход и образованието.

- - управителните съвети, и по-специално техните председатели, не са извършвали задълбочена оценка на качествата на отделните членове и на управителния съвет като цяло.
- - управителните съвети не са искали или не са могли да следят за нивото на компетентност на кадрите, отговарящи за управлението на риска, и за склонността към поемане на риск в поверените им финансови институции.
- - управителните съвети не са успели да предвидят системния характер на определени рискове, за да могат да уведомят на достатъчно ранен етап своите надзорни органи. Освен това, дори да е имало ефективен диалог, въпросите за корпоративното управление рядко са присъствали в дневния ред.

Комисията смята, че посочените сериозни слабости или проблеми поставят важни въпроси във връзка с ефективността на процедурите за подбор на кадри. Най-важното качество на един управителен съвет е неговият състав.

3.4. Управлението на риска

Управлението на риска е един от ключовите елементи на корпоративното управление, по-специално по отношение на финансовите институции. Няколко големи финансови институции престанаха да съществуват поради пренебрегване на елементарни правила за контрол и управление на риска. Освен това финансовите институции не са възприели холистичен подход в сферата на управлението на риска. Основните пропуски или недостатъци се свеждат до следното:

- неразбиране на рисковете от страна на участниците по веригата за управление на риска и липса на подходящо обучение на служителите, които отговарят за разпространяването на рискови продукти¹⁶;
- липса на правомощия на звеното за управление на риска. Финансовите институции невинаги делегират на своето звено за управление на риска достатъчно правомощия, за да могат да предотвратяват действията на лицата, които поемат рискове/осъществяват търговски операции;
- липса на експертни познания или недостатъчно широки експертни познания в сферата на управлението на риска. Много често този вид експертни познания, считани за необходими за служителите в звеното за управление на риска, са се ограничавали до няколко категории рискове, считани за първостепенни, и не са обхващали цялата гама от рискове, които трябва да се следят;
- липса на информация в реално време по отношение на рисковете. За да имат съответните участници минимална възможност за реагиране, на всички нива във

¹⁶ Вж. например Renate Böhm и Hilla Lindhüber, *Verkaufen, Druck und Provisionen - Probleme von Beschäftigten im Finanzdienstleistungsbereich Versicherungen Ergebnisse einer Arbeitsklima-Index-Befragung*, Salzburg 2008.

финансовата институция трябва да протича ясна, вярна и навременна информация по отношение на рисковете. За съжаление процедурите за осигуряване на информация на нужното ниво невинаги функционират добре. Освен това инструментите на информационните технологии в сферата на управлението на риска трябва непременно да бъдат осъвременявани, в т.ч. в най-сложните финансови институции, защото информационните системи все още са твърде нееднородни, за да позволят бърза консолидация на рисковете, а данните са недостатъчно съгласувани, за да бъде осигурен ефективен контрол в реално време на развитието на експозициите на групата. Това се отнася не само до най-сложните финансови продукти, а за всички видове рискове.

Комисията счита горепосочените пропуски или недостатъци за твърде обезпокоителни. Те доказват липсата на достатъчно благоразумие в сферата на управлението на риска, и то на всички нива в някои финансови институции. В тази сфера отговорността на управителите на финансовите институции е особено голяма, тъй като за да бъде наложен този принцип за благоразумие в сферата на управлението на риска на всички нива, от съществено значение е самите управители да дават пример в това отношение.

3.5. Ролята на акционерите

В условията на финансовата криза тепърва ще става ясно, че доверието в модела на акционерите собственици, които допринасят за дългосрочната жизнеспособност на предприятието, е най-малкото силно разклатено. Нарастващото значение на финансовите пазари за икономиката, дължащо се по-специално на увеличаването на източниците на финансиране/вливане на капитал, доведе до нови категории акционери. Те изглежда често проявяват твърде слаб интерес по отношение на дългосрочните цели на управлението на предприятията/финансовите институции, в които инвестират, и те самите понякога стават инициатори за прекомерно поемане на риск поради това, че собствените им инвестиционни планове са относително краткосрочни, дори прекалено краткосрочни (тримесечни или шестмесечни)¹⁷. В този смисъл уеднаквяването на интереса на управителите на финансови институции с този на въпросните нови категории акционери е станало причина за поемането на все по-големи рискове и в много случаи е осигурявало на съответните управители извънредно високи възнаграждения, определяни въз основа на краткосрочната стойност на акциите на предприятието/финансовата институция като единствен критерий за постигнати резултати¹⁸. Тази незаинтересованост или пасивност от страна на акционерите по отношение на собствените им финансови институции донякъде може да бъде обяснена с няколко причини:

- определени модели на доходност, основани върху притежаването на портфейли с различни ценни книжа, водят до размиване и дори до пълно изчезване на усещането за собственост, което обикновено се свързва с притежаването на ценни книжа;
- разходите, които биха поели институционалните инвеститори, в случай че желаят да участват активно в управлението на финансовата институция, могат да станат причина те да се откажат, по-специално когато делът им е незначителен;

¹⁷ Вж. статията на Rakesh Khurana и Andy Zelleke, вестник „Вашингтон пост“, 8 февруари 2009 г.

¹⁸ Вж. Gaspar, Massa, Matos (2005), Shareholder Investment Horizon and the Market for Corporate control, Journal of Financial economics, том 76.

- конфликтът на интереси (вж. по-горе);
- липсата на действителни права за упражняване на контрол от страна на акционерите (като например липсата на право на глас по въпросите относно възнагражденията на управителите, съществуващи в някои правни системи), поддържането на определени пречки за трансгранично упражняване на правото на глас, използването на неясни юридически термини (като например израза „да се действа съгласувано“) и подаването от страна на финансовите институции на твърде сложна и трудно разбираема за акционерите информация, по-специално в сферата на риска, също могат в различна степен да бъдат причина за отказ от активно участие на инвеститорите в управлението на финансовите институции, в които инвестират.

Комисията съзнава, че тези проблеми не се отнасят единствено до финансовите институции. Тя поставя по-общо въпроса за ефективността на правилата за корпоративно управление, основани на презумпцията за ефективен контрол от страна на акционерите. Вследствие на горепосоченото Комисията се ангажира да направи по-задълбочен анализ в рамките на дружествата, чиито ценни книжа са допуснати до търгуване на регулиран пазар, като цяло.

3.6. Ролята на надзорните органи

Най-общо казано, скорошната финансова криза показва границите на съществуващата система за надзор: макар да разполагат с определени инструменти за намеса във вътрешното управление на финансовите институции¹⁹, не всички надзорни органи на национално или европейско ниво са били в състояние да упражнят ефективно своята дейност в контекста на финансовите нововъведения и бързото развитие на търговския модел на финансовите институции²⁰.

Освен това надзорните органи не са успели да въведат добри практики за корпоративно управление във финансовите институции. В много случаи надзорните органи не са се уверили, че системите за управление на риска и вътрешната организация на финансовите институции са се адаптирали към промените в търговския модел на финансовите институции и към финансовите нововъведения. Надзорните органи също така не винаги са прилагали по подходящ начин строги критерии за подбор на членове на управителните съвети („fit and proper test“ – проверка за квалификация и надеждност)²¹ на финансовите институции.

Най-общо проблемите, свързани с управлението на самите надзорни органи, а именно средствата за борба с риска от зависимост на регулаторния орган от интересите на поднадзорните предприятия („regulatory capture“) или липсата на средства в действителност никога не са били обсъждани. Освен това става все по-ясно, че териториалната и материалната компетентност на надзорните органи вече не съответстват на географския и секторния обхват на дейността на финансовите институции. Това усложнява управлението на риска и съблюдаването на регулаторните

¹⁹ Например Базел II.

²⁰ За слабостите на надзорните органи, вж. най-общо доклада на „групата дьо Ларозиер“, бележка под линия на стр. 1.

²¹ Вж. например, ОИСП, *Corporate Governance and the Financial Crisis, Recommendations*, ноември 2009 г., стр. 27.

норми от страна на финансовите институции и представлява реално предизвикателство за организацията и за сътрудничеството между надзорните органи.

3.7. Ролята на одиторите

Одиторите играят ключова роля в системата за корпоративно управление на финансовите институции, тъй като гарантират пред пазара достоверността на техните финансови отчети. Понякога обаче възникват конфликти на интереси, защото предприятията избират и плащат на одитните дружества, които трябва да проверяват отчетността им.

На този етап липсва информация, която да доказва, че на практика действително се спазва изискването по отношение на одиторите на финансови институции съгласно Директива 2006/48/ЕО да предупреждават компетентните органи при установяване на определени факти, които могат да имат сериозно въздействие върху финансовото състояние на институцията.

4. ПЪРВИТЕ ОТГОВОРИ

В рамките на съобщението си от 4 март 2009 г. и предприетите мерки за възстановяване на европейската икономика Комисията се ангажира да разгледа въпросите, свързани с възнагражденията. Комисията започна обсъждане на международно равнище на неправилните практики за определяне на възнагражденията и ръководеше въвеждането в Европейския съюз на принципите на Съвета за финансова стабилност и Г-20 за политиката за възнагражденията. Оставяйки настрана въпроса дали определени нива на възнаграждения са уместни или не, Комисията се основа на две констатации:

- същественото нарастване от края на 80-те години на миналия век на променливия компонент на възнагражденията на управителите на дружествата, чиито ценни книжа са допуснати до търгуване на регулиран пазар, поставя въпроса за условията и съдържанието на оценката на резултатите, постигнати от управителите на предприятия. Комисията вече представи първоначален отговор по този въпрос в края на 2004 г. с приемането на препоръка за повишаване на публичността на политиките относно възнагражденията на управителите и индивидуалните възнаграждения, като призова държавите-членки да въведат системи за гласуване (задължително или не) на възнагражденията на управителите. Поради прекалено бързото нарастване на променливата част от възнаграждението и по-специално засиленото материално стимулиране чрез различни схеми за предоставяне на акции или на опции за закупуване на акции — явления, дължащи се на различни причини, между които и липсата на активност по въпроса от страна на акционерите — Комисията счете за необходимо да приеме нова препоръка на 30 април 2009 г.²² С нея се предвижда да бъде засилено управлението на възнагражденията на управителите и се предлагат няколко принципа относно структурата на тези възнаграждения и по-тясното им обвързване с дългосрочните резултати от работата.

- политиките за възнагражденията във финансовия сектор, основани на краткосрочната възвръщаемост и без отчитане на свързаните с нея рискове, допринесе за финансовата криза. В тази връзка на 30 април 2009 г. Комисията прие друга препоръка относно

²² Препоръка 2009/385/ЕО.

възнагражденията в сектора на финансовите услуги²³. Нейната цел бе съгласувана на политиките за възнагражденията в сферата на финансовите услуги със стабилно управление на рисковете и с дългосрочната жизнеспособност на финансовите институции.

Една година след приемането на горепосочените две препоръки и независимо от благоприятните условия за строги мерки в тази област от страна на държавите-членки, Комисията най-общо определя като смесено положението в държавите-членки²⁴.

Докато в няколко държави-членки се наблюдава силна законодателна инициатива с оглед налагане на прозрачност по отношение на възнагражденията на управителите на дружества, чиито ценни книжа са допуснати до търгуване на регулиран пазар, и увеличаване на правата на акционерите в тази област, само 10 държави-членки са изпълнили повечето препоръки на Комисията. Голям брой държави-членки все още не са приели мерки в тази област. От друга страна, дори когато препоръката е довела до приемането на мерки на национално ниво, Комисията отбелязва голяма разнородност по отношение на съдържанието и изискванията на тези правила, по-специално по определени чувствителни въпроси като структурата на възнагражденията или обезщетенията при напускане. Що се отнася до политиките за възнагражденията в сферата на финансовите услуги, Комисията остава загрижена. Само 16 държави-членки са изпълнили изцяло или отчасти препоръката на Комисията, а 5 държави-членки извършват това в момента. Шест държави-членки до момента не са приели никакви мерки в тази област и не възнамеряват да приемат. Този брой остава твърде висок. Освен това предприетите мерки се различават по своя интензитет (в частност изискванията относно структурата на възнагражденията) и обхват на действие в различните държави-членки. Само седем от тях са предвидили прилагане на принципите на препоръката по отношение на целия финансов сектор, към което ги беше призовала Комисията.

5. ВАРИАНТИ ЗА БЪДЕЩИ ДЕЙСТВИЯ

Наред с отчитането на необходимостта от запазване на конкурентоспособността на европейския финансов отрасъл, Комисията смята, че изброените в глава 3 слабости изискват конкретни решения за подобряване на практиките на корпоративно управление във финансовите институции. В настоящата глава са представени насоки за обмисляне на идеи относно начините за реагиране спрямо допуснатите слабости и се прави опит за постигане на баланс между необходимостта от подобряване на практиките на корпоративното управление на финансовите институции и необходимостта да им се даде възможност да допринесат за икономическото възстановяване, финансирайки предприятията и домакинствата. Комисията приканва всички заинтересовани страни да изложат своите виждания по изложените по-долу съображения. Всяка от разгледаните стъпки би могла да доведе до изготвяне на мерки в областта на корпоративното управление на финансовите институции. Добавената

²³ Препоръка 2009/384/ЕО.

²⁴ За подробен анализ на мерките, предприети от държавите-членки, вж. двата доклада на Комисията за изпълнението на Препоръка 2009/384/ЕО и Препоръка 2009/385/ЕО от държавите-членки.

стойност на подобни мерки обаче следва да бъде оценена в рамките на анализ на въздействието съгласно насоките на Комисията относно оценките на въздействието.²⁵

По-специално, Комисията търси различни пътища за подобряване на функционирането, състава и компетенциите на управителните съвети, за засилване на звената за управление на риска, за разширяване на ролята на външните одитори и за засилване на ролята на надзорните органи в сферата на управлението на финансовите институции. Мястото и ролята на акционерите също подлежат на обмисляне.

Подобряването на действията на различните участници е истинско предизвикателство за всяка мярка, чиято цел е усъвършенстването на практиките на корпоративното управление. Това не може да се постигне само чрез въвеждане на нови правила. Необходим е и ефективен финансов надзор.

Предложените по-долу различни решения представляват съвкупност от мерки, предназначени най-общо за подобряване на корпоративното управление във финансовите институции. Тяхното прилагане трябва да бъде съобразено с всеки конкретен случай и може да варира в зависимост от правната форма, големината, естеството и сложността на съответната финансова институция, както и в зависимост от съществуващите правни и икономически модели.

5.1. Управителният съвет

Изхождайки от разкритите по време на скорошната криза слабости, изглежда има нужда да се осигури добър баланс между независимост и компетенции в рамките на управителния съвет. Политиките за назначаването, които ясно определят нуждите и компетенциите на управителния съвет и осигуряват обективност и независимост при преценка на качествата на неговите членове, биха могли да допринесат за подобряване на способността на управителния съвет да упражнява контрол върху ефективността на управлението.

За постигане на обективност и независимост при преценката на качествата на членовете на съвета изглежда има нужда да се засилят мерките, предназначени за избягване на конфликта на интереси в рамките на управителния съвет, както и във финансовата институция като цяло, и по-специално да бъдат осъществявани ясни политики за управление на конфликта на интереси.

Предвид първостепенната роля на председателя в организацията на работата на управителния съвет, неговите компетенции, задачи и отговорности трябва да бъдат ясно определени.

Определено внимание е необходимо да се обърне и на многообразието в състава на управителните съвети. Наред с нуждата от притежаване на определени индивидуални качества (независимост, компетентност, опит и т. н.), по-голямото разнообразие (жени, управители с различен социален и културен произход и др.) може да допринесе за подобряване на работата на съвета.

Предвид нарастващата сложност на структурите и дейностите на финансовите институции следва да се намерят начини за повишаване на ефективността на работата

²⁵ SEC(2009) 92.

на управителните съвети. По-специално, би било добре да бъде ограничен броят на , съветите, чиито членове могат да бъдат управителите — това ще им позволи да посвещават повече време на своята дейност.

Също така е наложително да бъде изготвена процедура за оценка на резултатите, постигнати от управителните съвети, по-специално като бъде определена ролята на външните оценители и резултатите от оценката да се съобщават на надзорните органи и/или акционерите, за да се даде възможност на последните за преценка на способностите и ефективността на управителния съвет.

Задачите и отговорностите на управителния съвет, по-специално по отношение на неговата роля за надзор на риска, също трябва да бъдат увеличени. Необходимо е да се предвиди създаването на специален комитет за контрол на риска към управителния съвет. За доброто управление и контрол на риска в рамките на финансовата институция би било добре да се предвиди одобряването от страна на управителния съвет на публичен документ относно стратегията и профила на риска (декларация за контрол на риска).

Най-общо казано, необходимо е членовете на управителния съвет да познават структурата на финансовата институция и да не допускат сложната ѝ организация да пречи на ефективния контрол на цялостната ѝ дейност.

Необходимо е също така да се изяснят съответните роли и отговорности на различните участници при вземането на решения в рамките на финансовата институция, по-специално на членовете на управителния съвет и на управителите. По-специално управителният съвет трябва да осигури въвеждането на ясна структура на отговорностите в рамките на организацията, включително във филиалите, клоновете и другите свързани образувания.

Желателно е да се засили сътрудничеството между управителния съвет и надзорните органи. Може по-специално да се предвиди управителният съвет да се ангажира да предупреждава надзорниците за наличието на някои съществени/системни рискове, за които е узнал.

По отношение на финансовите институции Комисията понастоящем обмисля също необходимостта да се отчетат не само интересът на акционерите, който е от основно значение съгласно традиционното разбиране за корпоративно управление, но и интересът на другите заинтересовани страни. По-конкретно създаването на механизъм за поемане на специален ангажимент за отчитане на интересите на вложителите и другите кредитори („duty of care“ — дължимата грижа) при вземането на решения би могло до известна степен да накара управителния съвет да осъществява по-малко рисковата стратегия и в дългосрочен план да подобри качеството на управление на риска във финансовата институция. Създаването на механизъм за поемане на подобен ангажимент обаче ще изисква внимателно проучване на съществуващите правни режими в отделните държави-членки. В зависимост от резултатите от това проучване Комисията следва да реши дали се налагат действия на европейско ниво с цел укрепване на финансовата стабилност на целия Европейски съюз.

Общ въпрос 1 : Заинтересованите страни се приканват да заявят дали одобряват предложените решения относно състава, ролята и функционирането на управителните съвети и евентуално да посочат други мерки, които считат за необходими.

1. Специфични въпроси:
 - 1.1. Необходимо ли е да се ограничи броят на съветите, чиито членове могат да бъдат управителите (например едновременно членство в максимум три съвета)?
 - 1.2. Необходимо ли е във финансовите институции да се забрани съвместяването на функциите на председател на управителния съвет и на генерален директор?
 - 1.3. Политиките на назначаване трябва ли да включват точно описание на задачите и профила на управителите, включително на председателя, за да се гарантира достатъчна компетентност на управителите и многообразие на състава на управителния съвет? Ако отговорът е „да“, как?
 - 1.4. Споделяте ли мнението, според което увеличаването на броя на жените и управителите с различен социален и културен произход в състава на управителните съвети ще подобри функционирането и ефективността на тези съвети?
 - 1.5. Необходимо ли е въвеждането на задължителна оценка за работата на управителния съвет от страна на външен оценител? Резултатът от тази оценка трябва ли да се съобщава на надзорните органи и на акционерите?
 - 1.6. Необходимо ли е да стане задължително създаването на комитет по риска към управителния съвет и трябва ли да бъдат изготвени правила относно състава и функционирането на този комитет?
 - 1.7. Необходимо ли е да стане задължително участието на един или повече членове на комитета по одита в комитета по риска и обратно?
 - 1.8. Трябва ли председателят на комитета по риска да отговаря пред общото събрание?
 - 1.9. Каква следва да бъде ролята на управителния съвет в рамките на стратегията и ,рисковия профил на дадена финансова институция?
 - 1.10. Необходимо ли е да бъде въведено изискването за публична декларация за контрол на риска?
 - 1.11. Необходимо ли е да се въведе процедура за одобряване на новите финансови продукти от страна на управителния съвет?
 - 1.12. Необходимо ли е управителният съвет да бъде задължен да уведомява надзорните органи за съществените рискове, за които е узнал?
 - 1.13. Необходимо ли е управителният съвет да бъде изрично задължен при вземане на решения да отчита интересите на вложителите и другите заинтересовани страни („duty of care“)?

5.2. Звената, свързани с риска

Една от основните констатации вследствие на скорошната финансова криза се отнася до слабостите на звената за управление на риска, дължащи се по-специално на липса на

правомотия на тези звена и на неефективна система за комуникация и уведомяване във връзка с рисковете.

При тези обстоятелства се налага засилване на независимостта и правомотията на звената за управление на риска, по-специално чрез утвърждаване на йерархическия статут на директора по управлението на риска (CRO — chief risk officer). Желателно е по-конкретно в рамките на системата за вътрешна организация на финансовата институция той да се ползва със статут, който е поне равен на този на финансовия директор, и да може да информира пряко управителния съвет за всички проблеми, свързани с риска. За засилване ролята на директора по управлението на риска може да допринесе и установяването на по-тесни връзки между него и управителния съвет (и комитета по риска към управителния съвет).

Желателно е да бъде подобрена и системата за комуникация на звеното за управление на риска, по-специално чрез въвеждане на процедура за уведомяване по йерархичен ред с оглед разрешаване на конфликти и други възникнали проблеми. Управителният съвет трябва да определи честотата и съдържанието на докладите относно рисковете, които трябва да му бъдат представяни редовно. Актуализирането на информационната инфраструктура също трябва да бъде приоритет с цел устойчиво развитие на потенциала за управление на риска във финансовите институции и осигуряване на навременна информация относно съществуващите рискове.

Най-общо казано, в интерес на целия персонал, включително на членовете на управителния съвет, е провеждането на политика за повишаване на осведомеността по проблемите на риска („култура на управление на риска“). По-специално е желателно преди въвеждане на нови финансови продукти, навлизане в нови пазарни сегменти и сектори на дейност да се извършва оценка на свързаните рискове.

И накрая, за да се гарантира ефективността на вътрешния контрол в рамките на финансовата институция, включително по отношение на риска, е необходимо одобряването от страна на управителите на доклад относно оценката на адекватността и функционирането на системата за вътрешен контрол.

Общ въпрос 2 : Заинтересованите страни се приканват да заявят дали одобряват предложените решения относно звената за управление на риска и евентуално да посочат други мерки, които считат за необходими.

Специфични въпроси:

2.1.	Как може да бъде затвърден йерархическият статут на директора по управлението на риска? Неговият статут трябва ли да бъде поне равен на този на финансовия директор?
2.2.	Как може да бъде подобрена системата за комуникация между звеното за управление на риска и управителния съвет? Трябва ли да бъде въведена процедура за уведомяване по йерархичен ред с оглед разрешаване на конфликти/проблеми?
2.3.	Трябва ли директорът по управлението на риска да може да информира пряко управителния съвет, включително комитета по риска?
2.4.	Трябва ли да бъде усъвършенствана информационната инфраструктура с оглед подобряване на качеството и бързината на предаване на информация относно сериозните рискове към управителния съвет?
2.5.	Необходимо ли е изпълнителните директори да бъдат задължени да одобряват доклад относно адекватността на системите за вътрешен контрол?

5.3. Външният одитор

За справяне с повдигнатите в глава 3 проблеми изглежда има нужда да се проучат възможностите за прилагане и по отношение на външните одитори на разпоредбата за деклариране пред управителния съвет и надзорните органи на съществените рискове, открити при изпълнение на служебните задължения („задължение за предупреждаване“).

Най-общо, желателно е да се засили сътрудничеството между външните одитори и надзорните органи с цел да се извлече полза от информацията, която получават одиторите за отделните финансови институции, както и за финансовия сектор като цяло, като едновременно с това се държи сметка за ограниченията във връзка с опазването на професионалната тайна.

И накрая, струва си да се обмисли ролята, която най-общо трябва да бъде предоставена на външните одитори във връзка с информацията за рисковете във финансовите институции. По-специално може да се предвиди възможността външният одитор да заверява други видове данни, за които понастоящем той няма това право и които са важни за инвеститорите, с цел повишаване на доверието на последните по отношение на тези видове данни и подобряване по този начин на функционирането на пазара.

Общ въпрос 3 : Заинтересованите страни се приканват да заявят дали одобряват предложените решения относно ролята на външния одитор и евентуално да посочат други мерки, които считат за необходими.

Специфични въпроси:

- 3.1. Необходимо ли е задълбочаване на сътрудничеството между външните одитори и надзорните органи? Ако отговорът е „да“, как?
- 3.2. Необходимо ли е да се прилага по-строго задължението за външните одитори да информират управителния съвет и/или надзорните органи за определени важни факти, открити при изпълнение на техните задължения?
- 3.3. Необходимо ли е разширяване на обхвата на контрол от страна на външния одитор и по отношение на финансовата информация, свързана в риска?

5.4. Надзорните органи

За справяне със слабостите в корпоративното управление, разкрити по време на скорошната криза, изглежда има нужда да бъде преразгледана и засилена ролята на надзорните органи във вътрешното управление на финансовите институции. Все пак ще трябва да се поддържа ясно разграничение между ролите и отговорностите на надзорните органи и на управителните органи на институциите.

По-специално може да се предвиди надзорниците да бъдат задължени да извършват проверки на работата и ефективността на управителния съвет, както и да извършват периодични инспекции на звеното за управление на риска с цел да се гарантира ефективността му. Би било от полза надзорните органи да информират управителния съвет за констатираните от тях слабости, за да може финансовата институция да предприеме навременни мерки за преодоляването им.

Необходимо е също така надзорните органи да включат към критериите за подбор (проверка за квалификация и надеждност) на бъдещите директори техните технически и професионални компетенции, включително в сферата на риска, както и поведенческите характеристики на кандидатите, с цел да се гарантира, че бъдещите членове на управителния съвет притежават способност за независима преценка.

И накрая, необходимо е да бъде засилено сътрудничеството между надзорниците в сферата на корпоративното управление на международните финансови предприятия, по-специално в рамките на колегиумите на надзорниците, както и в рамките на бъдещите европейски надзорни органи.

Общ въпрос 4 : Заинтересованите страни се приканват да заявят дали одобряват предложените решения относно ролята на надзорните органи и евентуално да посочат други мерки, които считат за необходими.

Специфични въпроси:

4.1.	Необходимо ли е да бъде преразгледана и засилена ролята на надзорниците във вътрешното управление на финансовите институции?
4.2.	Необходимо ли е на надзорниците да бъде предоставено правото и задължението да извършват проверки на работата на управителния съвет и на звеното за управление на риска? Как това може да бъде осъществено на практика?
4.3.	Критериите за подбор (проверка за квалификация и надеждност) трябва ли да включват техническите и професионалните компетенции, както и поведенческите характеристики на бъдещите директори? Как това може да бъде осъществено на практика?

5.5. Акционерите

По-горе отчасти бе разгледан проблемът за специфичната роля на акционерите във финансовите институции. Липсата на заинтересованост от страна на акционерите по отношение на корпоративното управление поставя принципно въпроса за ефективността на правилата за това управление, основани на презумпцията за ефективност на контрола, който акционерите осъществяват във всички дружества, чиито ценни книжа са допуснати до търгуване на регулиран пазар. Що се отнася до финансовите институции, ангажираността на акционерите в това отношение също представлява истинско предизвикателство.

С цел акционерите да бъдат мотивирани да поемат ангажимент за диалог с финансовата институция и да контролират вземането на решения от управителите, както и да държат сметка за дългосрочната жизнеспособност на финансовата институция, Комисията възнамерява да постави за обсъждане следните теми:

- засилването на сътрудничеството на акционерите чрез създаване на дискуссионни форуми;
- оповестяването от страна на институционалните инвеститори на техните практики за гласуване на събранията на акционерите;
- присъединяването на институционалните акционери към кодексите за добри практики — „stewardship codes“;

- установяването и оповестяването от страна на институционалните инвеститори на евентуални конфликти на интереси;
- оповестяването от страна на институционалните инвеститори на политиката за възнагражденията на посредниците²⁶;
- по-добрата осведоменост на акционерите относно рисковете.

Общ въпрос 5 : Заинтересованите страни се приканват да заявят дали смятат, че акционерите могат да осъществяват реален контрол във финансовите институции? Ако отговорът е „да“, как според тях на практика може да се повиши ангажираността на акционерите?

Специфични въпроси:

- 5.1. Необходимо ли е да стане задължително оповестяването на политиката и практиките за гласуване на институционалните инвеститори? Колко често?
- 5.2. Необходимо ли е да бъдат задължени институционалните инвеститори да се присъединят към кодекс (национален или международен) за добри практики, като например кодекса на International Corporate Governance Network (ICGN — Международна мрежа по корпоративно управление)? Този кодекс задължава членуващите да разпространяват и публикуват своите практики за инвестиране и за гласуване, да предприемат мерки за избягване на конфликт на интереси и да използват отговорно правото си на глас.
- 5.3. Необходимо ли е да се улесни установяването на самоличността на акционерите с цел облекчаване на диалога между дружествата и техните акционери и намаляване на риска от злоупотреби с т. нар. „празен вот“²⁷ („empty voting“)?
- 5.4. Какви други мерки могат да мотивират ангажираността на акционерите в корпоративното управление на финансовите институции?

5.6. Ефективното прилагане на принципите на корпоративното управление

Освен разгледаната по-горе роля на надзорните органи за прилагането на добри практики в сферата на корпоративното управление трябва да бъде поставен и въпросът за правната отговорност на управителите за правилното прилагане на тези принципи. Би могло да се наложи въвеждане на ефективни и ефикасни санкции, за да се промени поведението на съответните лица. Комисията все пак счита, че всяка мярка за увеличаване на гражданската или наказателната отговорност на управителите трябва да се проучва много внимателно. По тези въпроси трябва да се проведе задълбочено предварително проучване, като се отчита компетентността на държавите-членки в областта на наказателното право.

Общ въпрос 6 : Заинтересованите страни се приканват да заявят кои според тях са начините за по-ефективно прилагане на принципите за корпоративно управление и дали, наред с друго, е необходимо повишаване на отговорността на членовете на управителния съвет.

²⁶ По-специално управителите на дружества за управление на активи.

²⁷ Гласуване от акционер, който не притежава съответен финансов интерес в дружеството, за което гласува, с потенциално отрицателни последици за почтеността на управлението на дружествата, чиито ценни книжа са допуснати до търгуване на регулиран пазар, и на пазарите, на които се търгуват техните акции.

Специфични въпроси:

6.1.	Ще бъде ли необходимо да се повишат отговорностите на членовете на управителния съвет?
6.2.	Трябва ли да се повиши гражданската и наказателната отговорност на управителите, като се има предвид, че правилата в областта на наказателното право не са хармонизирани на европейско равнище?

5.7 Възнагражденията

Комисията вече прие няколко препоръки в тази сфера²⁸. В момента се обсъждат и законодателни предложения относно кредитните институции и инвестиционните дружества в контекста на изменението на Директивата за капиталовите изисквания, както и за фондовете за алтернативни инвестиции²⁹. Комисията счита, че за предотвратяване на нарушенията на конкуренцията между финансовите институции от различни сектори подобни законодателни мерки трябва да бъдат предприети и в останалите сектори на финансовите услуги, а именно за ПКИПЦК и застрахователните дружества.

Що се отнася до възнагражденията на управителите на дружествата, чиито ценни книжа са допуснати до търгуване на регулиран пазар, докладът на Комисията относно прилагането от държавите-членки на мерки, предназначени за насърчаване на прилагането на съществуващите препоръки, показва, че те нито се прилагат по еднакъв начин, нито в достатъчна степен. Макар че има специална препоръка за възнагражденията в сектора на финансовите услуги, препоръките за възнагражденията на управителите се прилагат и за управителите на дружествата, чиито ценни книжа са допуснати до търгуване на регулиран пазар, и съдържат допълнителни правила, по-специално относно прозрачността на възнагражденията на управителите. Ето защо Комисията реши да предложи за обсъждане чрез настоящата Зелена книга възможността за и съдържанието на законодателни мерки в тази област.

Общ въпрос 7: Заинтересованите страни се приканват да заявят какви са възможностите за по-голяма съгласуваност и ефикасност на действията на ЕС по отношение на възнагражденията на управителите на дружествата, чиито ценни книжа са допуснати до търгуване на регулиран пазар?

Специфични въпроси:

7.1.	Какви допълнителни мерки би могло да се предприемат на ниво ЕС по отношение на възнагражденията на управителите на дружествата, чиито ценни книжа са допуснати до търгуване на регулиран пазар, и задължителни или незадължителни да бъдат те?
7.2.	Смятате ли, че трябва да бъдат засегнати въпросите, свързани с предоставянето на права за придобиване на акции от страна на управителите? Ако отговорът е „да“, по какъв начин? Необходимо ли е тази практика да се регламентира на общностно ниво или дори да се забрани?
7.3.	Смятате ли, че данъчните облекчения във връзка с правата за придобиване на акции и други подобни възнаграждения в някои държави-членки насърчават прекомерното поемане на

²⁸ Вж. Препоръка 2009/384/ЕО и Препоръка 2009/385/ЕО.

²⁹ Вж. предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО по отношение на капиталовите изисквания за търговските портфейли и за пресекюритизация и на надзорния преглед на политиките за възнагражденията, COM/2009/362 окончателен.

рискове, като имате предвид компетентността на държавите-членки? Ако отговорът е „да“, смятате ли, че този въпрос трябва да се обсъжда на общностно равнище?

7.4. Смятате ли, че трябва да бъде засилена ролята на акционерите, а също и на служителите и техните представители при определянето на политиките за възнагражденията?

7.5. Какво мислите за обезщетенията при напускане (наречени „златен парашут“)? Необходимо ли е тази практика да се регламентира на общностно ниво или дори да се забрани? Ако отговорът е „да“, по какъв начин? Смятате ли, че с такива обезщетения управителите трябва да бъдат възнаграждавани само за реалните резултати от работата им?

Общ въпрос 7а: Заинтересованите страни се приканват да заявят дали считат за необходимо предприемането на допълнителни мерки относно структурата и управлението на политиките за възнагражденията в сектора на финансовите услуги. Ако отговорът е „да“, какво биха могли да включват тези мерки?

Специфичен въпрос:

7.6. Смятате ли, че променливата част от възнагражденията във финансовите институции, получили държавни средства, трябва да бъде намалена или премахната?

5.8. Конфликтът на интереси

Предвид важността и ролята на финансовия сектор за икономиката и от съображения, свързани с необходимостта от запазване на финансова стабилност, е наложително конфликтът на интереси да бъде поне отчасти регулиран с ясни, законодателно установени правила, за чието правилно прилагане да бъде ясно определена ролята на надзорните органи.

Общ въпрос 8 : Заинтересованите страни се приканват да заявят дали споделят констатацията на Комисията, съгласно която, независимо от съществуващите задължения за прозрачност в сферата на конфликта на интереси, да се разчита единствено на надзора на пазарите в тази сфера невинаги е възможно или ефективно?

Специфични въпроси:

8.1. Какви допълнителни мерки би могло да се предприемат на ниво ЕС с цел засилване на борбата срещу и предотвратяването на конфликти на интереси в сектора на финансовите услуги?

8.2. Споделяте ли мнението, че е необходимо, като се отчитат различията в съществуващите правни и икономически модели, да бъдат хармонизирани съдържанието и елементите на общностните правила относно конфликта на интереси с цел различните финансови институции да се подчиняват на сходни правила, независимо дали прилагат разпоредбите на ДПФИ, на Директивата относно капиталовите изисквания, на Директивата за ПКИПЦК или на Директивата „Платежоспособност II“?

6. СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ

Държавите-членки, Европейският парламент, Европейският икономически и социален комитет и останалите заинтересовани страни се приканват да представят своите становища по предложенията, изложени в настоящата Зелена книга, с оглед установяване на широк консенсус за мерките, които би могло да се предвидят. Становищата трябва да бъдат изпратени на Комисията най-късно до 1 септември 2010 г. на следния адрес: markt-cg-fin-inst@ec.europa.eu. Като продължение на настоящата Зелена книга и въз основа на получените отговори Комисията ще вземе решение за

следващите действия. Всяко бъдещо предложение за законодателни или незаконодателни мерки ще бъде предшествано от задълбочен анализ на въздействието.

Получените становища ще бъдат публикувани в интернет. Препоръчваме ви да прочете приложената към настоящата Зелена книга специална декларация за защита на личните данни, в която се посочва как ще се обработват вашите лични данни и становища.